

MONUMENTALNY OŁTARZ GŁÓWNY

Jego następcą, ks. proboszcz Karol Krzysztof Mentzel wybudował także dwa ołtarze boczne: pw. św. Mikołaja i św. Jana Nepomucena, a następnie bardzo finezyjnie wyrzeźbioną barokową chrzcielnicę z zespołem aniołów, obrazem, ołtarzem, autorstwa Leopolda Grohmana.

Finezyjne barokowe ołtarze i ambona

XVII w. barokowe ołtarze boczne pw. św. Anny i św. Józefa, zostały ufundowane przez burmistrza Sebastiana Wolfgeila. W zakończeniu południowej nawy bocznej znajduje się datowany na XVIII w. ołtarz pw. św. Krzyża. Nad tabernakulum tego ołtarza znajdowały się relikwie Krzyża św. przywiezione ze Stolicy Apostolskiej do Bolesławca już w roku 1737, oprawione w specjalny relikwiarz w kształcie krzyża. Barokowy wystrój uzupełnia piękna ambona śląskiego warsztatu rzeźbiarskiego ufundowana przez proboszcza ks. Christiana Ferdynanda Bultvogla, w baldachimie bogato zdobiona rzeźbionymi kwiatami słoneczników oraz zespołem figur grających na trąbach aniołów. Na zapleczku ambony bogata płaskorzeźba Trójcy Przenajświętszej, zaś na koszu cztery płaskorzeźby ewangelistów. U wejścia na ambonę znajdują się barokowe figury: Chrystusa Naczyiciela i Matki Bożej - Uczennicy Pańskiej.

Walory artystyczne świątyni podnoszą także barokowe polichromie ścienne. W kaplicy pw. św. Krzyża oraz w kaplicy pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej udokumentowane zostały freski z okresu dojrzałego baroku wykonane przez Jerzego Wilhelma Neunhertza. Ten sam mistrz wykonał okazałych wymiarów obraz Ukrzyżowania Pańskiego (1736) umieszczony w prezbiterium.

Monumentalny barokowy ołtarz główny autorstwa znakomitego śląskiego rzeźbiarza Jerzego Leonarda Webera został wykonany w roku 1725, a ufundowany przez ks. proboszcza Christiana Ferdynanda Bultvogla. Umieszczone w centralnym miejscu ołtarza głównego srebrne muszle oraz ołtarze patronów pielgrzymów i pokutników, przypominają wszystkim nawiedzającym dzisiejsze Sanktuarium, że kościół ten od wieków średnich jest ważnym punktem na szlaku Jakubowym do Santiago de Compostella.

Ołtarz pw. MB Nieustającej Pomocy

Ołtarz pw. Świętego Krzyża

Ołtarz pw. św. Anny

Ołtarz pw. św. Józefa

KULT WNIEBOWZIĘCIA MATKI PANA I ŚW. MIKOŁAJA

Polacy ze Wschodu, Polacy z Bośni i Hercegowiny, Chorwacji i Serbii

Po trudnym czasie I wojny światowej, w latach 1926-28 kościół został gruntownie odremontowany. Podczas II wojny światowej w kościele parafialnym odprawiane były nabożeństwa dla polskich robotników przymusowych więzionych w III Rzeszy. Po ustaniu działań wojennych, już we wrześniu 1946 roku, przybywają do miasta masowe transporty polskich osadników pochodzących w większości z ziem wschodnich. Od 28 III do 05 XI 1946 do Bolesławca przybyli polscy reemigranci z Bośni i Hercegowiny, Chorwacji, Serbii. Dla Polaków ze Wschodu, jak i dla tych przybyłych z krajów Jugosławii, znak świątyni był niezwykle ważnym w budowaniu życia osobistego, rodzinnego i społecznego.

Ks. Profesor Karol Wojtyła

Dnia 01 IX 1956 w ramach młodzieżowego rajdu rowerowego po Dolnym Śląsku, kościół nawiedził z grupą młodzieży studenckiej ks. profesor Karol Wojtyła, który odprawił dla grupy Eucharystię, a następnie udał się z całą grupą na rowerach w kierunku południowym. W dniach wielkiego pontyfikatu Sługi Bożego Jana Pawła II parafianie i duszpasterze upamiętnili to wydarzenie kamienną tablicą wewnątrz kościoła.

Zabytowane epitafia

Świątynia naznaczona została także kilkoma cennymi epitafium. Na wewnętrznej ścianie kościoła znajduje się epitafium rodziny **Gerstmannów**, bliskich krewnych Marii **Gertsmana**, biskupa wrocławskiego, który uczył się w miejscowej szkole parafialnej, a następnie stał na jej czele jako rektor. Jednym z najznamienitszych, na ścianie nawy północnej, jest epitafium zasłużonego wieloletniego proboszcza ks. Christiana Franciszka Blutvogla (1678-1724). Na płycie widnieją słowa: *vigilavi, nutrii, laboravi, pro vita aeterna (czuwałem, pielegnowałem, pracowałem, dla życia wiecznego)*.

Wśród znacznych epitafiów na uwagę zasługują znajdujące się przy wejściu do kościoła płyta Kaspra Kirchnera (1592-1627), poety i filozofa, który edukował niegdyś słynnego Martina Opitza, wybitnego poety śląskiego i znacznego Bolesławianina.

Kult tajemnicy Wniebowzięcia Matki Pana i św. Mikołaja

Niezwykle ważnym elementem budowania życia religijnego mieszkańców miasta i okolic jest głęboki kult tajemnicy Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny oraz św. Mikołaja, patrona chrześcijańskiej dobroczynności. Miłość i zawierzenie Matce Pana w codziennych sytuacjach życia są szczególnie podkreślane poprzez celebrowanie maryjnych uroczystości przy licznych udziałach wiernych, a szczególną częścią dla św. Mikołaja, stanowi fundament dla prowadzenia dynamicznej działalności lokalnej Caritas.

Ze względu na ten ważny rys, pierwszy Biskup Legnicki Tadeusz Rybak, dnia 27 VI 2004 wyniósł kościół parafialny do godności lokalnego Sanktuarium Maryjnego, a obecny Biskup Legnicki Stefan Cichy jest wybitnym promotorem kultu maryjnego w tym świątyni miejscu.

BOGATY OKRES BAROKU

Pierwsze przebudowy

Obecną postać architektoniczną nadano świątyni w latach 1482-1492. Około tamtego czasu należy też umiejscowić odbudowanie zniszczonej po najazdach husyckich. W latach 1516-1520 dobudowano kaplice pw. św. Krzyża oraz kolejną, która w przyszłości miała stać się pw. św. Barbary, a także portale, z których północny ma wyrytą w piaskowcu datę 1516. Podczas wojny 30-letniej (1618-1648) świątynia bolesławiecka była wielokrotnie plądrowana i palona. W 1650, Bolesławiec zanosił dziękczynne modlitwy za pokój. Już w 1662 r. staraniem hrabiego Otto Nositza, starosty śląskiego, ufundowane zostało wyposażenie kaplicy pw. św. Barbary.

Bogaty okres baroku

Kościół został przebudowany w wieku XVII według barokowych zasad. W roku 1692 rozpoczęto kolejną ważną przebudowę według wizji Giulio Simonettiego. Z jego też warsztatu pochodzą figury apostołów oraz figury Zwiastowania Pańskiego umieszczone na górnych odcinkach gzymsów oraz na ścianie ponad lukiem tęczowym. Wówczas na emporze organowej wykonano herby Piastów, Habsburgów i Bolesławca. Rok 1693 zwieńczony został wybudowaniem kaplicy pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, której fundacji podjął się ówczesny burmistrz Jan Fryderyk Büttner. Na rok 1710 przypada wykonanie barokowego ołtarza w kaplicy dedykowanej św. Aleksemu.

www.sanktuarium.boleslawiec.pl

Bolesławieckie Sanktuarium Maryjne

ul. Kościelna 3, 59-700 Bolesławiec
tel. 075 646 63 50

Bolesławieckie Sanktuarium Maryjne

HISTORIA MIASTA I KOŚCIOŁA

Historia miasta i kościoła

Dokument z 1248 r. upominający proboszczą parafii w Bolesławcu.

mas Hiszpanii Gundislaus nadał nawiedzającym tę świątynię w określone dni roku liturgicznego 40 dni odpustu (*Ecclesia in Boeslavia Vratislaviensis diocesis, quae in honore gloriosae Virginis et s. Nicolai est insignita vocabulis*). To właśnie wtedy po raz pierwszy w źródłach pisanych zostaje wspomniany tytuł kościoła oddający cześć Maryi Pannie oraz św. Mikołajowi.

W roku 1392 pod patronatem rajców miejskich założono przy kościele szkołę parafialną, która mimo narastających późniejszych prądów reformacyjnych u początku XVI w. pozostawała w rękach katolickich.

Dzieje Bolesławca sięgają swymi korzeniami do wczesnośredniowiecznego państwa wielkomorawskiego. Dopiero około 990 roku, za panowania Mieszka I († 992), po tzw. „wojnie o królestwo” z czeskim księciem Bolesławem II († 999), Śląsk a wraz z nim ziemia bolesławiecka, zostały włączone do państwa Polan.

Wcześniej średniowieczną proveniencję miasta potwierdza także Bulla papieża Innocentego IV z 9 VIII 1245 roku wymieniająca miejscowość, jako jeden z dystryktów. Razem z rozwojem urbanistycznym osady, następował rozwój na płaszczyźnie życia religijnego. W roku 1247 proboszcz Bolesławca, Andrzej, który był równocześnie notariuszem biskupa wrocławskiego Tomasza I (z rodu Rawiczków), podpisał się na dokumencie fundacyjnym klasztoru Magdalenek w pobliskim Nowogrodzcu. Pozwala nam to stwierdzić, że już wówczas istniała parafia w mieście. Wprost istnienie parafii w Bolesławcu potwierdza późniejszy dokument księcia Konrada I z 2 VI 1261. Wzmianka o istniejącym już kościele parafialnym pochodzi również z pisma biskupa wrocławskiego Tomasza II Zaremby (1271). W roku 1298 rozpoczęła przebudowę wcześniejszego drewnianego kościoła parafialnego na budowlę murywaną. Specjalnym dekretem z czerwca 1298, arcybiskup Galicji i pry-

